

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"КАЗНАЧЕЙСЬКІ ОПЕРАЦІЇ"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 10 від 26.01.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Ю. В. Ус

Р 58 **Робоча** програма навчальної дисципліни "Казначейські операції" для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Ю. В. Ус. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 43 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Наведено структуру лекцій і семінарських (практичних) занять, методичні рекомендації до самостійної роботи, критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання.

Вступ

Держава виконує свої функції за допомогою формування і використання бюджетних коштів. Практичну дієвість бюджетної системи у розрізі фінансового функціонування забезпечує касове виконання державного бюджету за доходами і видатками. Його суть полягає в: організації роботи щодо прийому та зарахування коштів, які надходять на рахунки відповідних бюджетів; зберіганні грошових коштів; видачі цих коштів на заходи, передбачені бюджетом на відповідний рік; здійсненні обліку та складанні звітності про касове виконання бюджетів. Від уряду перш за все залежить створення такої системи виконання державного бюджету, яка б дозволяла контролювати відповідність державних доходів і видатків прийнятому Закону про бюджет на поточний бюджетний період та забезпечувати рівномірний розподіл надходжень і витрат у часі. Слід зазначити, що принципи мобілізації грошових коштів, структура доходів і видатків бюджету значною мірою залежать від форм і методів господарювання та соціально-економічних завдань, які вирішуються суспільством.

Залежно від своїх історичних та національних особливостей кожна країна використовує банківську, казначейську або змішану системи касового виконання бюджетів. Більшість країн має банківську систему касового виконання бюджету, за якої банки на чолі з центральним (національним) вирішують широкий спектр питань, пов'язаних з касовим виконанням бюджету. В основі цієї системи лежить принцип єдності каси, за якого всі бюджетні кошти надходять на єдиний рахунок міністерства фінансів або казначейства у центральний банк, з якого здійснюються всі витрати держави.

Діюча до утворення казначейства банківська система виконання бюджету відповідала основним вимогам економіки, яка централізовано планувалась та директивно управлялась. Її функціонування забезпечувалось взаємодією державних банків, які вирішували широкий спектр питань, пов'язаних з касовим виконанням бюджету.

Робоча програма навчальної дисципліни "Казначейські операції" допоможе студентам зрозуміти зміст процесу касового виконання бюджету, особливості проведення міжбюджетних розрахунків, необхідність надання системної інформації про діяльність розпорядників бюджетних коштів, пізнати сутність аналізу бюджетів, а також зрозуміти порядок касового виконання бюджетів різних рівнів. Особливу увагу приділено методичним засадам здійснення діяльності Державної казначейської служби України.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Усі галузі	Вибіркова	
Змістових модулів – 1	Усі спеціальності	Рік підготовки	
		1М	3М
Самостійна робота, завдання для самостійної роботи		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	5-й
		Лекції	
Кількість тижнів викладення навчальної дисципліни: 17. Кількість годин за тиждень – 2,5		20 год	20 год
	Практичні, семінарські		
	20 год	20 год	
	Самостійна робота		
	110 год	110 год	
	Вид контролю		
ПМК			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 %;

для заочної форми навчання – 36 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів системи знань щодо теоретичних основ, методичних підходів і методів організації казначейських операцій в Україні.

Об'єктом навчальної дисципліни є діяльність Державної казначейської служби України.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення загальних, економічних, організаційних, правових відносин, що виникають у процесі виконання бюджету.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних і семінарських. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Казначейські операції" є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними та законодавчими актами, статистичними довідниками. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліни загальноекономічного циклу, такі, як: "Фінанси", "Менеджмент", "Гроші та кредит", "Державні фінанси". Крім того, потрібні досконалі знання зі спеціальних дисциплін: "Гроші та кредит", "Банківські операції", "Облік і аудит в банку", "Аналіз банківської діяльності", "Банківське право".

Програма навчальної дисципліни включає змістовий модуль "Основні етапи створення та розвитку системи Державної Казначейської служби України".

З метою найкращого засвоєння матеріалу дисципліни студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання і навички в галузі загальної економічної теорії, фінансів, банківських операцій, банківського права тощо.

Навчальну дисципліну "Казначейські операції" віднесено до групи вибіркових дисциплін програми підготовки магістрів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є розуміння змісту процесу касового виконання бюджету, особливості проведення міжбюджетних розрахунків, необхідність надання системної інформації про діяльність розпорядників бюджетних коштів, пізнати сутність аналізу

бюджетів, а також зрозуміти порядок касового виконання бюджетів різних рівнів. Особливу увагу приділено методичним засадам здійснення діяльності Державної Казначейської служби України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

зміст діяльності Державної казначейської служби України;

модель обробки узагальнення та надання інформації про касове надходження доходів державного бюджету;

основні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність Державної казначейської служби України;

особливості організації діяльності ДКСУ;

правила діяльності та сутність призначення розрахункових палат;

етапи організації бюджетного процесу;

процес складання, розгляду та прийняття Державного бюджету;

вимоги щодо виконання Державного бюджету за доходами та видатками;

особливості проведення бухгалтерського обліку щодо виконання Державного бюджету;

сутність бюджетного планування та прогнозування;

підстави для призупинення бюджетних асигнувань;

види бюджетних правопорушень;

зміст та призначення бюджетної класифікації;

характеристику класифікації фінансування бюджету;

види символів банківської звітності;

структуру кодування програмної класифікації;

вміти:

формулювати призначення та обґрунтовано доводити доцільність здійснення органами Державного казначейства касового виконання бюджету;

організовувати та здійснювати операції з коштами державного бюджету;

здійснювати бухгалтерський облік та складати звітність про виконання державного бюджету;

розробляти етапи бюджетного процесу;

проводити облік касового виконання та складання звітності про стан виконання державного бюджету та бюджетів самоврядування;

здійснювати облік, обслуговування та погашення зовнішнього та внутрішнього боргів держави відповідного до чинного законодавства;

аналізувати організацію та здійснення внутрішньосистемного контролю та аудиту;

визначати порядок відкриття, користування та закриття в установах банків кореспондентських рахунків у національній та іноземній валютах;
оцінювати діяльність розпорядників бюджетних коштів.

Компетентності студентів, сформовані в результаті засвоєння дисципліни.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни у студента формуються такі **компетентності**:

організовувати виконання відповідного бюджету за доходами;
організовувати виконання відповідного бюджету за видатками;
організовувати облік державного боргу та його казначейське обслуговування;

аналізувати фактори впливу на формування доходів бюджету відповідного рівня та цільових фондів держави;

аналізувати склад і структуру доходів і видатків бюджету держави, його стан;

аналізувати ефективність роботи Державної казначейської служби України;

аналізувати грошові потоки в межах бюджету відповідного рівня;
аналізувати показники статистики державних фінансів;
аналізувати структуру і динаміку державного боргу;
контролювати виконання відповідного бюджету за доходами;
контролювати виконання відповідного бюджету за видатками;
проводити організаційну роботу щодо удосконалення бюджетних процедур і технологій;

проводити моніторинг показників державного боргу і боргового навантаження;

здійснювати казначейський контроль та рахівництво;
контролювати виконання кошторисів бюджетних установ;
здійснювати бюджетний контроль та виявляти резерви оптимізації видатків бюджетних установ;

контролювати обсяги та строки проведення платежів з обслуговування державного боргу та його погашення;

контролювати розрахунки між бюджетами та цільовими фондами;
ефективно використовувати в державному фінансовому менеджменті сучасні інформаційні технології.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Формування здатності системно аналізувати основні параметри Державного бюджету, виконувати операції в системі Єдиного казначейського рахунку, аналізувати процеси виконання бюджетів різних рівнів, досліджувати особливості бюджетного процесу	організувати виконання відповідного бюджету за доходами; організувати виконання відповідного бюджету за видатками
	організувати облік державного боргу та його казначейське обслуговування
	аналізувати фактори впливу на формування доходів бюджету відповідного рівня та цільових фондів держави
	аналізувати склад і структуру доходів і видатків бюджету держави, його стан
	аналізувати ефективність роботи Державної казначейської служби України
	аналізувати грошові потоки в межах бюджету відповідного рівня; аналізувати показники статистики державних фінансів
	аналізувати структуру і динаміку державного боргу
	контролювати виконання відповідного бюджету за доходами; контролювати виконання відповідного бюджету за видатками
	проводити організаційну роботу щодо удосконалення бюджетних процедур і технологій;
	проводити моніторинг показників державного боргу і боргового навантаження
	здійснювати казначейський контроль та рахівництво; контролювати виконання кошторисів бюджетних установ
	здійснювати бюджетний контроль та виявляти резерви оптимізації видатків бюджетних установ
	контролювати обсяги та строки проведення платежів з обслуговування державного боргу та його погашення
контролювати розрахунки між бюджетами та цільовими фондами	
ефективно використовувати в державному фінансовому менеджменті сучасні інформаційні технології	

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної Казначейської служби України

Тема 1. Роль і місце бюджету в системі фінансів

1.1. Підвищення ролі фінансів у сучасних умовах.

Сутність фінансової науки. Основні методи пізнання фінансів. Місце фінансів у розбудові системи Державного казначейства України.

1.2. Бюджет як економічна категорія.

Бюджет держави, бюджети самоврядування. Основні етапи бюджетного процесу. Складання бюджетної резолюції та бюджетного запиту.

1.3. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи України.

Основні етапи реформування бюджетної системи. Основні положення Бюджетного Кодексу. Поняття бюджетного календаря бюджетного періоду.

1.4. Економічна сутність доходів та видатків бюджету.

Функціональна класифікація доходів та видатків бюджету. Застосування кодів функціональної класифікації доходів та видатків за різними ознаками та категоріями. Механізм, стадії фінансування та обслуговування зовнішнього та внутрішнього державного боргу.

Тема 2. Основи функціонування системи Державної Казначейської служби України (ДКСУ)

2.1. Необхідність удосконалення системи забезпечення виконання державного бюджету.

Дії, необхідні для розробки шляхів удосконалення системи забезпечення виконання державного бюджету. Розробка внутрішньосистемного контролю за аудиту.

2.2. Основні показники ефективності використання бюджетних коштів.

Порядок подання та перелік документів, які надаються для отримання бюджетних асигнувань. Основні макроекономічні показники соціально-

економічного розвитку. Відомості, необхідні для одержання дотацій, субвенцій та субсидій.

2.3. Особливості та переваги казначейської системи виконання бюджету.

Етапи створення казначейської системи виконання бюджету. Етапи створення та розвитку Державного казначейства України. Функції та завдання діяльності Державного казначейства України. Організаційні основи та правовий статус діяльності Державного казначейства України, організаційна структура ДКСУ. Розрахункові палати та їх призначення у системі Державного казначейства України. Основні засади діяльності Центральної розрахункової палати Національного банку України.

Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему Державної Казначейської служби України

3.1. Сутність системи касового виконання державного бюджету за доходами.

Бюджетна класифікація доходів бюджету. Податкові та неподаткові надходження. Види та сутність. Офіційні трансферти та державні цільові фонди.

3.2. Порядок касового виконання Державного бюджету України.

3.3. Бюджетна класифікація. Види доходів.

Основні ознаки кодів бюджетної класифікації за різними ознаками (функціональною, відомчою та економічною).

Тема 4. Організація роботи органів Державної Казначейської служби України по виконанню Державного бюджету за видатками

4.1. Сутність касового виконання Державного бюджету за видатками.

Класифікація видатків бюджету. Структура кодування програмної класифікації видатків Державного бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу.

4.2. Розпорядники бюджетних коштів.

Класифікація розпорядників бюджетних коштів.

4.3. Розподіл бюджетних коштів.

Встановлення лімітів фінансування. Порядок оформлення розрахункових документів на оплату витрат. Казначейський звіт про виконання бюджету. Функції установ банків при казначейській формі виконання Державного бюджету за видатками.

Тема 5. Обслуговування Державного боргу

5.1. Економічна сутність Державного боргу.

Класифікація боргу за типом кредитора та за типом боргового зобов'язання. Мета використання та сутність символів банківської звітності.

5.2. Основні структурні елементи Державного боргу.

Боргові зобов'язання держави, Автономної Республіки Крим та бюджетів самоврядування. Напрямки погашення державного боргу.

5.3. Функції управління обслуговування Державного боргу ГУДКСУ.

Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність Державної Казначейської служби України

6.1. Необхідність ведення бухгалтерського обліку руху коштів Державного бюджету.

Платіжна система виконання бюджетів. Основні поняття платіжної системи та її елементи. Сутність внутрішньої платіжної системи. Принципи єдності каси та єдиного бухгалтерського обліку.

6.2. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.

Економічний зміст та призначення Єдиного казначейського рахунку. Переваги консолідації грошових ресурсів. Інформаційно-обчислювальна система роботи Єдиного казначейського рахунку.

6.3. Порядок складання установами та організаціями, що отримують бюджетні кошти місячної, квартальної та річної звітності.

Координація роботи по забезпеченню виконання Державного бюджету. Особливості обліку розрахунків між бюджетами.

4. Структура навчальної дисципліни

У ході вивчення та засвоєння навчальної дисципліни "Казначейські операції" студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, змістом та обсягом кожного з навчальних модулів, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань, методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; самостійна робота студента. Структура залікового кредиту дисципліни наведена в табл. 4.1.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назва змістового модулю	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні	практичні, семінарські	самостійна робота		лекційні	практичні, семінарські	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної казначейської служби України								
<i>Тема 1. Роль і місце бюджетів в системі фінансів</i>	33	4	4	25	33	4	4	25
<i>Тема 2. Основи функціонування системи ДКСУ</i>	33	4	4	25	33	4	4	25
<i>Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему ДКСУ</i>	28	4	4	20	28	4	4	20
<i>Тема 4. Організація роботи органів ДКСУ по виконанню Державного бюджету за видатками</i>	17	2	2	13	17	2	2	13
<i>Тема 5. Обслуговування Державного боргу</i>	17	2	2	13	17	2	2	13
<i>Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність ДКСУ</i>	22	4	4	14	22	4	4	14
Усього годин за модулем	150	20	20	110	150	20	20	110

5. Теми та плани семінарських (практичних) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена в ході обговорення.

Семінарські заняття проводяться з однією академічною групою. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач формує вміння та навички практичного застосування отриманих знань шляхом індивідуального виконання студентом запропонованих викладачем завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі семінарські та практичні заняття, виставляються у відповідний журнал та враховуються при виставленні оцінки з даної навчальної дисципліни. План проведення практичних і семінарських занять наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

План проведення практичних та семінарських занять

Тема практичних (семінарських) занять	Програмні запитання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної казначейської служби України			
Тема 1. Бюджетна система України, її структура"	Дискусія на тему "Механізми реалізації та контролю за повнотою та своєчасністю поповнення доходної частини Державного бюджету"	4	Основна: [2; 3; 6 – 9; 12]. Додаткова: [14; 17; 20]. Інформаційні ресурси: [27; 29]
Тема 2. Створення діючого механізму контролю за використанням бюджетних коштів	Дискусія на тему "Шляхи забезпечення виконання завдань системи державного казначейства України"	4	Основна: [2; 3; 6 – 9; 12]. Додаткова: [14; 17; 20]. Інформаційні ресурси: [27; 29]
Тема 3. Необхідність застосування ефективної платіжної системи надходження бюджету"	Дискусія на тему "Ефективність використання векселів при взаєморозрахунках"	4	Основна: [2; 3; 7; 5; 10; 12]. Додаткова: [15 – 17; 19]

1	2	3	4
Тема 4. Особливості фінансування розпорядників бюджетних коштів через територіальні органи ДКСУ	Семінарське заняття на тему: "Доповідь на тему "Дотримання основних показників виконання видаткової частини Державного бюджету на 2011 рік"	2	Основна: [2; 3; 7; 5; 10; 12]. Додаткова: [15 – 17; 19]
Тема 5. Семінарське заняття за темою "Розробка критеріїв оцінки критичного рівня державного боргу щодо можливостей країни з його обслуговування"	Дискусія на тему: 1. "Проблема ефективного використання кредитів". 2. "Негативний вплив дефіциту бюджету на формування бюджетної політики й економічний розвиток держави"	2	Основна: [2; 3; 7; 5; 10; 12]. Додаткова: [15 – 17; 19]
Тема 6. Семінарське заняття на тему "Порядок складання установами і організаціями, що отримують бюджетні кошти, місячної, квартальної та річної звітності"	Дискусія на тему "Проблеми залежності правильності і точності визначення платежів від рівня постановки системи обліку"	4	Основна: [2; 3; 7 – 12]. Додаткова: [15; 16; 18; 19]
Усього		20	

5.1. Приклад типових практичних завдань

Дослідити структуру прибутків від продажу основних засобів та визначити найбільш вагомі їх джерела на основі даних табл. 5.2.

Таблиця 5.2

Фрагмент звіту про результат виконання місцевих бюджетів 2009 р.

Код бюджетної класифікації	Стаття	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Усього
1	2	3	4	5
	V. Прибутки від продажу основних засобів	16115.33	120779.65	136894.98
31000000	1. Надходження від продажу основного капіталу	16115.33	20989	37104.33

1	2	3	4	5
33000000	2. Надходження від продажу землі і нематеріальних активів	0	99790.65	99790.65
90010100	I. Операційний дохід – усього	77015881.4	8384168.18	85400049.58
9102	1. Державне управління	5655439.07	18226.71	5673665.78
9102	2. Правоохоронна діяльність та забезпечення безпеки держави	256103.4	0	256103.4
9102	3. Освіта	29644018.91	1843091.39	31487110.3
9102	4. Охорона здоров'я	13639142.64	779228.21	14418370.85
9102	5. Соціальний захист та соціальне забезпечення	14358362.31	3240260.54	17598622.85
9102	6. Житлово-комунальне господарство	1847688.62	9338.02	1857026.64
9102	7. Культура і мистецтво	4187229.8	307514.23	4494744.03
9102	8. Засоби масової інформації	479999.96	0	479999.96
9102	9. Фізична культура та спорт	437119.98	0	437119.98
9102	10. Будівництво	0	1591703.05	1591703.05
9102	12. Транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікація та інформатика	199877	332931.56	532808.56
9102	17. Цільові фонди	0	18000	18000
9102	18. Видатки, не віднесені до основних груп	6968404.03	16945.78	6985349.81
9102	II. Операційні витрати – усього	77673385.72	8157239.49	85830625.21
	Дефіцит (-) / профіцит (+) (I – II)	-657504.32	226928.69	-430575.63
600000	III. Фінансування за активними операціями	657504.32	-226928.69	430575.63
602000	2. Зміни обсягів готівкових коштів	657504.32	-226928.69	430575.63
602100	На початок періоду	3468854.32	524838.08	3993692.4
602200	На кінець періоду	2811350	751766.77	3563116.77
	III. Фінансування – усього	657504.32	-226928.69	430575.63

6. Самостійна робота

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Казначейські операції" окрім лекційних, практичних та семінарських занять, тобто аудиторної роботи, є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
  2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
  3. Вивчення відповідного інструментарію, за яким здійснюється формування, розподіл та використання бюджетних ресурсів.
  4. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
  5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.
- Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва запитання	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної Казначейської служби України			
Тема 1. Роль і місце бюджетів в системі фінансів	1. Сутність і структура фінансової системи України. 2. Система державних фінансів, їх роль і призначення. 3. Правові й організаційні засади державних фінансів. 4. Сутність і призначення бюджету. Бюджетна система. 5. Бюджетний дефіцит та засоби його уникнення та подолання. 6. Механізми реалізації та вдосконалення контролю за повнотою та своєчасністю поповнення доходної частини Державного бюджету	25	Основна: [2; 6; 10] Додаткова: [14 – 16; 19]. Інформаційні ресурси: [27; 29]

1	2	3	4
Тема 2. Основи функціонування системи ДКСУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення діючого механізму контролю за використанням бюджетних коштів. 2. Контроль використання коштів місцевих бюджетів. 3. Діяльність органів контролю. 4. Шляхи забезпечення виконання завдань системи державного казначейства України. 5. Історична довідка становлення казначейської справи. 6. Взаємозв'язок НБУ і ДКСУ. 7. СЕП НБУ та її роль у виконанні бюджетів 	25	<p>Основна: [2; 6; 10] Додаткова: [14 – 16; 19]. Інформаційні ресурси: [27; 29]</p>
Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему ДКСУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційна структура ДКСУ, функції на кожному з організаційних рівнів, завдання і повноваження. 2. Автоматизація роботи ДКСУ. 3. Інформаційна безпека роботи ДКСУ та напрямки підвищення її рівня. 4. Фінансові злочини в системі державних фінансів. 5. Джерела доходів Державного і місцевих бюджетів, їх види. 6. Взаємозв'язок органів податкової та бюджетної систем. 7. Можливі альтернативи СЕП НБУ. 8. Автоматизація роботи ДКСУ. 9. Ефективність використання векселів при взаєморозрахунках 	20	<p>Основна: [2; 3; 6; 9; 12] Додаткова: [17; 18]</p>
Тема 4. Організація роботи органів ДКСУ по виконанню Державного бюджету за видатками	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз видатків Державного бюджету України поточного року. 2. Дотримання основних показників виконання видаткової частини Державного бюджету на поточний рік. 3. Особливості фінансування розпорядників бюджетних коштів через територіальні органи Державного казначейства 	13	<p>Основна: [2; 3; 6; 9; 12] Додаткова: [17; 18]</p>

1	2	3	4
Тема 5. Обслуговування Державного боргу	1. Розробка критеріїв оцінки критичного рівня державного боргу щодо можливостей країни з його обслуговування. 2. Проблема ефективного використання кредитів. 3. Негативний вплив дефіциту бюджету на формування бюджетної політики й економічний розвиток держави	13	Основна: [2; 3; 6; 9; 12] Додаткова: [17; 18]
Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність ДКСУ	1. Назвіть джерела здійснення видатків із Єдиного казначейського рахунку. 2. Процедура зарахування платежів до бюджету. 3. Класифікація дохідної частини бюджетів різного рівня	14	Основна: [2; 3; 6; 9; 12] Додаткова: [17; 18]
Усього		110	

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Підвищення ролі фінансів у сучасних умовах.
2. Розмежування функцій між банківською та фінансовою системами.
3. Бюджет як економічна категорія.
4. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи України.
5. Бюджетний процес в Україні.
6. Економічна сутність доходів і видатків бюджету.
7. Основні показники ефективності використання бюджетних коштів.
8. Роль державного бюджету в фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України.
9. Необхідність удосконалення системи забезпечення виконання державного бюджету.
10. Історичні функції казначейства.
11. Етапи становлення казначейської справи в Україні.
12. Особливості та переваги казначейської системи виконання бюджету.
13. Сутність реалізації Єдиного рахунку державного бюджету.
14. Створення єдиної інформаційно-обчислювальної системи Державного казначейства.
15. Організаційна структура Державної казначейської служби України.

16. Досвід функціонування системи державного казначейства у Франції.
17. Сутність системи касового виконання державного бюджету за доходами.
18. Склад і характеристика основних складових механізмів забезпечення системи касового виконання бюджету.
19. Порядок касового виконання Державного бюджету за доходами.
20. Бюджетна класифікація.
21. Види доходів.
22. Інформаційна модель казначейської системи виконання доходної частини бюджету.
23. Економічний зміст та умови виникнення відшкодування податку на додану вартість.
24. Сутність касового виконання Державного бюджету за видатками.
25. Види видатків та їх класифікація.
26. Розпорядники бюджетних коштів, їх класифікація.
27. Порядок фінансування та оплати витрат органами Державного казначейства.
28. Платіжна система України та її вплив на виконання бюджету.
29. Поняття бюджетних та небюджетних рахунків.
30. Сутність та призначення позабюджетних фондів.
31. Розподіл бюджетних коштів.
32. Ліміти фінансування.
33. Порядок оформлення розрахункових документів на оплату витрат.
34. Казначейський звіт про виконання бюджету.
35. Функції установ банків при казначейській формі виконання Державного бюджету за видатками.
36. Економічна сутність державного боргу.
37. Основні структурні елементи державного боргу України.
38. Напрямки погашення державного боргу.
39. Функції управління обслуговування державного боргу ГУДКСУ.
40. Необхідність ведення бухгалтерського обліку руху коштів Державного бюджету.
41. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів.
42. Порядок складання установами і організаціями, що отримують бюджетні кошти, місячної, квартальної та річної звітності.

43. Координація роботи по забезпеченню виконання державного бюджету.

44. Особливості обліку розрахунків між бюджетами.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних і групових консультацій. Під час індивідуальних консультацій студент отримує відповіді стосовно проблемних питань, роз'яснення щодо розв'язання практичних завдань, а під час групових консультацій розглядаються питання для колективного обговорення. Індивідуально-консультативна робота комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді: індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань, підготовки рефератів для виступу на науковому семінарі або науковій конференції.

8. Методи навчання

У ході викладання навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, ділові ігри, презентації.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатності приймати самостійні рішення; виробленні здібностей до колективних рішень; виробленні здібностей до соціальної інтеграції; придбанні навичок розв'язання конфліктів.

Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 8.1.

**Розподіл форм і методів активізації процесу навчання за темами
навчальної дисципліни**

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Роль і місце бюджетів в системі фінансів	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні соціального і економічного розвитку України"; "Проблеми реорганізації системи виконання бюджету".</p> <p><i>Семінар-дискусія:</i> "Механізми реалізації та вдосконалення контролю за повнотою та своєчасністю поповнення доходної частини Державного бюджету"; "Особливості статичного та гнучкого бюджетів".</p> <p><i>Міні-лекція:</i> "Необхідність планування банківської діяльності", "Сутність та види бюджетів банку", "Функції та цілі бюджетування", "Об'єкти бюджетування".</p> <p><i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Бюджетна система України", "Взаємозв'язок бюджетів з головними соціально-економічними цілями держави"</p>
Тема 2. Основи функціонування системи ДКСУ	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Необхідність удосконалення системи забезпечення виконання державного бюджету", "Особливості та переваги казначейської системи виконання бюджету".</p> <p><i>Семінар-дискусія:</i> "Шляхи забезпечення виконання завдань системи державного казначейства України".</p> <p><i>Міні-лекція:</i> "Розмежування функцій між банківською та фінансовою системами".</p> <p><i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Бюджетна система Франції та її досвід казначейської справи", "Бюджетна система Російської Федерації та її досвід виконання бюджетів"</p>
Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему ДКСУ	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Необхідність постійного вдосконалення бюджетної класифікації".</p> <p><i>Семінар-дискусія:</i> "Необхідність застосування ефективної платіжної системи надходження бюджету", "Ефективність використання векселів при взаєморозрахунках".</p> <p><i>Міні-лекція:</i> "Інформаційна модель казначейської системи виконання доходної частини бюджету".</p> <p><i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Інформаційна модель казначейської системи виконання доходної частини бюджету", "Розділи бюджетної класифікації" "Структура доходів Державного бюджету", "Структура видатків державного бюджету", "Схема відшкодування податку на додану вартість"</p>

1	2
<p>Тема 4. Організація роботи органів ДКСУ по виконанню Державного бюджету за видатками</p>	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Функціонування банківських установ у системі ДКСУ, фінансування та оплати витрат розпорядників коштів". <i>Семінар-дискусія:</i> "Особливості фінансування розпорядників бюджетних коштів через територіальні органи Державного казначейства". <i>Міні-лекція:</i> "Дотримання основних показників виконання видаткової частини Державного бюджету за попередній рік". <i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Класифікація та ієрархія розпорядників коштів", "Взаємодія ДКСУ і банківських установ при казначейській системі виконання державного бюджету"</p>
<p>Тема 5. Обслуговування Державного боргу</p>	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Державний борг – це об'єктивна необхідність або фінансові прорахунки". <i>Семінар-дискусія:</i> "Проблема ефективного використання кредитів" та "Негативний вплив дефіциту бюджету на формування бюджетної політики й економічний розвиток держави". <i>Міні-лекція:</i> "Функції управління обслуговування державного боргу ГУДКСУ". <i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Структура державного боргу України", "Динаміка державного боргу України"</p>
<p>Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність ДКСУ</p>	<p><i>Проблемна лекція:</i> "Необхідність ведення бухгалтерського обліку руху коштів Державного бюджету". <i>Семінар-дискусія:</i> "Проблеми залежності правильності і точності визначення платежів від рівня постановки системи обліку". <i>Міні-лекція:</i> "Особливості обліку розрахунків між бюджетами". <i>Банки візуального супроводження: слайди</i> "Структура плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів", "Етапи складання та подання установами, що отримують бюджетні кошти, місячної, квартальної та річної звітності"</p>

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам.

У процесі викладання лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми. Система питань у ході лекції відіграє важливу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. На початку проведення міні-лекції за вказаними вище темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані в плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Використання цієї технології дає можливість структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистих якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди й переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Сутність його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити та здійснити їх селекцію.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією – використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів ураховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль є засобом визначення рівня сприйняття студентом навчального матеріалу цієї дисципліни, недоліків під час засвоєння знань та вмінь, установлення ступеня відповідальності студентів та опанування ними навичок у самостійній роботі, стимулювання інтересу студентів до вивчення дисципліни та активності в пізнанні. Здійснення поточного контролю під час вивчення дисципліни "Казначейські операції" передбачає надання певних балів за такі форми контролю: усне опитування, поточні контрольні роботи; виконання практичних завдань (в аудиторії та самостійно), домашніх завдань, підготовка індивідуальних завдань.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять і виконання індивідуальних завдань здійснюють за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядають;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також сучасною літературою з питань, що розглядають;

уміння поєднувати теорію із практикою у процесі розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, виконання розрахунків у процесі вирішення індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і в ході виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюють оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина й міцність знань; рівень мислення; уміння систематизувати знання з окремих тем; уміння робити обґрунтовані висновки; володіння категорійним апаратом; навичками та прийомами виконання практичних завдань; уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та опрацювання; самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критерії оцінювання індивідуального завдання, есе. Оцінюють за такими критеріями: самостійністю виконання; логічністю та послідовністю викладу матеріалу; повнотою розкриття теми (проблемної ситуації); використанням статистичної інформації та додаткових літературних джерел; обґрунтованістю висновків; якістю оформлення.

Під час оцінювання завдань увагу приділяють також їх якості та самостійності, своєчасності здавання виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якусь із вимог не буде виконано то оцінку буде знижено.

Поточні контрольні роботи (ПКР) передбачають визначення рівня опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації. ПКР проводять у письмовій формі, вони можуть містити практичні та ситуаційні завдання, проблемні запитання щодо вивченої тематики, тестові завдання тощо.

Підсумковий контроль із цієї навчальної дисципліни проводять у формі колоквіуму. **Колоквіум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах, що проводять як проміжний міні-екзамен із ініціативи викладача. Колоквіум у вигляді письмової контрольної роботи проводиться 1 раз за семестр та включає теоретичні (тестові у кількості 5 шт.) та практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля. Тести включають запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перекладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: *"зараховано"* – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо *"не зараховано"*, тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок завдання до колоквиуму

Теоретична частина (прикладні тестових завдань)

Завдання 1 (теоретичне)

Дайте відповіді на тести:

1. *Вкажіть чотири історичні функції казначейства:*

- а) збереження багатства;
- б) накопичення надходжень;
- в) збори податків;
- г) ведення обліку;
- д) лиття монет;
- е) організація скарбниці;
- є) контроль видатків.

2. *Традиції Державного казначейства України розпочинаються з часів:*

- а) СРСР;
- б) Революції 1917 року;
- в) Київської Русі;
- г) Трипільської культури;
- д) грецьких колоній Криму;
- е) Богдана Хмельницького.

3. *Головними недоліками банківської системи виконання бюджету є:*

- а) дефіцит готівкових коштів в обігу;
- б) високі тарифи на банківські послуги;
- в) відсутність контролю за цільовим використанням коштів;
- г) нерозвиненість системи банкоматів і терміналів;
- д) порушення банками нормативів відрахувань коштів;
- е) децентралізоване виконання бюджету.

4. *Державне казначейство України є:*

- а) Центральним органом законодавчої влади;
- б) Центральним органом виконавчої влади;
- в) Органом Міністерства фінансів;
- г) Органом Міністерства економіки.

5. *Діяльність Державного казначейства України фінансується за рахунок:*

- а) Державного бюджету України;
- б) внесків бюджетних організацій;
- в) самофінансування;
- г) розподілу коштів Міністерством фінансів;
- д) розподілу коштів Міністерством економіки;
- е) бюджетних комітетів Верховної Ради України.

6. *Найбільш поширеними моделями виконання Державного бюджету є:*

- а) казначейська, банківська і резервна;
- б) казначейська, резервна і змішана;
- в) банківська, резервна і змішана;
- г) казначейська, небанківська і змішана;
- д) казначейська, банківська і змішана;
- е) казначейська, резервна і небанківська.

7. *Які з наведених функцій не є функцією ДКСУ:*

- а) касове виконання Держбюджету;
- б) розрахункове виконання Держбюджету;
- в) контроль за цільовим використанням коштів;
- г) забезпечення інформаційної безпеки розпорядників коштів;
- д) підбір персоналу в органи казначейства;
- е) затвердження на керівні посади персонал казначейства?

8. *Чи є ДКСУ учасником СЕП НБУ:*

- а) ні;
- б) так;
- в) так, але не повним учасником?

9. Яку кількість адміністративних управлінь у своїй структурі має ДКСУ:

- а) 24;
- б) 26;
- в) 27;
- г) 1 головне управління і 24 обласних?

10. Бюджетний процес – це:

- а) регламентований законодавством порядок складання, розгляду, затвердження бюджетів, їх використання і контролю;
- б) регламентований законодавством порядок складання, розгляду, затвердження бюджетів, їх використання і контролю, а також складання звітності;
- в) регламентований законодавством і підзвітний Міністерству фінансів порядок складання, розгляду, затвердження бюджетів, їх використання і контролю;
- г) регламентований законодавством і підзвітний Кабінету міністрів України порядок складання, розгляду, затвердження бюджетів, їх використання і контролю.

11. Бюджетна класифікація – це:

- а) план рахунків, за яким ведеться облік в бюджетних установах;
- б) класи рахунків, за яким ведеться облік у бюджетних установах;
- в) єдине систематизоване групування доходів і видатків бюджету, джерел фінансування його дефіциту;
- г) єдине систематизоване групування доходів і видатків бюджету, а також джерел його фінансування;
- д) класифікатор бюджетних статей доходів і видатків.

12. Скільки розділів має бюджетна класифікація:

- а) 9;
- б) 4;
- в) 12;
- г) 8;
- д) 3?

13. Напишіть складові економічної класифікації видатків.

14. Казначей – це:

- а) касир держави;
- б) бухгалтер держави;
- в) державний контролер;
- г) банкір держави.

15. *Єдиний казначейський рахунок – це:*

а) система бюджетних рахунків, відкритих в установах банків на ім'я головного управління ДКСУ та його територіальних управлінь за відповідними балансовими рахунками;

б) система бюджетних рахунків, відкритих в установах казначейства на ім'я головних розпорядників коштів та підзвітних осіб за відповідними рахунками бюджетної класифікації;

в) система бюджетних, балансових і позабалансових рахунків, відкритих в установах банків на ім'я головного управління ДКСУ та головних розпорядників коштів.

16. *Не відносять до головних розпорядників коштів:*

а) міністрів;

б) керівників держадміністрацій;

в) керівників бюджетних організацій;

г) голів сільських і селищних рад;

д) представників місцевого самоврядування.

17. *Для оплати рахунків розпорядники коштів подають в органи ДКСУ:*

а) чеки;

б) векселя;

в) платіжні вимоги;

г) платіжні доручення;

д) платіжні доручення-вимоги.

18. *В якій формі платники податків оплачують обов'язкові платежі:*

а) тільки в готівковій;

б) тільки в безготівковій;

в) напишіть власний варіант відповіді?

Завдання 2 (стереотипне)

Дайте порівняльну характеристику банківській і казначейській системам виконання бюджету.

Практична частина

Завдання 3 (діагностичне)

Проаналізуйте виконання дохідної частини місцевого бюджету за даними табл. 9.1

**Звіт про результат виконання місцевих бюджетів
за 2014 рік (фрагмент)**

Код бюджетної класифікації	Стаття	Код рядка	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Усього
	I. Податки		7858406.43	160346.84	8018753.27
11000000	1. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості		5757386.53	0	5757386.53
12000000	2. Податки на власність		0	156011.36	156011.36
13000000	3. Збори за спеціальне використання природних ресурсів		1464711.59	0	1464711.59
14000000	4. Внутрішні податки на товари та послуги		211188.83	4335.48	215524.31
16000000	5. Інші податки		425119.48	0	425119.48
	II. Збори, штрафи, пені		413122.83	1019801.3	1432924.13
21000000	1. Доходи від власності та підприємницької діяльності		215785.87	0	215785.87
22000000	2. Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу		182419.05	0	182419.05
24000000	4. Інші неподаткові надходження		14917.91	573.83	15491.74
25000000	5. Власні надходження установ		0	1019227.47	1019227.47

Завдання 4 (евристичне)

Вкажіть коди економічної класифікації для статей бюджету, поданих у табл. 9.2.

Статті видатків спеціального фонду місцевого бюджету

1	2
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	Поточні трансферти населенню
Оплата водопостачання і водовідведення	Виплата пенсій і допомоги
Оплата електроенергії	Капітальні видатки
Оплата природного газу	Придбання основного капіталу

1	2
Оплата інших енергоносіїв	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування
Субсидіє і поточні трансферти	Капітальне будівництво (придбання)
Поточні трансферти населенню	Інше будівництво (придбання)
Виплата пенсій і допомоги	Капітальний ремонт
Капітальні видатки	Капітальний ремонт адміністративних об'єктів
Придбання основного капіталу	Капітальний ремонт інших об'єктів
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	Реконструкція та реставрація

Оцінювання відповідей студентів на питання і завдання колоквиуму здійснюється за такими критеріями:

для теоретичного завдання (максимальна оцінка 1 бал):

правильна відповідь – 0,2 бали;

для **стереотипного** завдання (максимальна оцінка 2 бали):

використання й правильне представлення методичного апарату – 1 бал;

логіка, повнота й ґрунтовність наведених висновків – 1 бал;

для **діагностичного** завдання (максимальна оцінка 3 бали):

логіка розрахунку показників, використання й правильне представлення методичного апарату (формул) – 1 бал;

арифметична точність – 0,5 бала;

наявність пояснень щодо алгоритму розв'язання завдання – 0,5 бала;

логіка, повнота й ґрунтовність наведених висновків – 1 бал;

для **евристичного** завдання (максимальна оцінка 4 бали):

логіка розрахунку показників, використання й правильне представлення методичного апарату (формул) – 1 бал;

арифметична точність – 0,5 бала, наявність пояснень щодо алгоритму розв'язання завдання – 0,5 бала;

грамотність та обґрунтованість попередніх рекомендацій для розв'язання завдання – 1 бал;

логіка, повнота й ґрунтовність наведених висновків – 1 бал.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання			Оцінка рівня сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4			5	6	
Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної казначейської служби України								
Аналізувати грошові потоки в межах бюджету відповідного рівня	Здатність аналізувати грошові потоки в межах бюджету відповідного рівня	1, 2	Ауд.	4	Лекція	Тема 1. Роль і місце бюджетів в системі фінансів	Усне опитування на лекції	1
				2	Практичне заняття	1. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи України. Економічна сутність доходів та видатків бюджету. Бюджет як економічна категорія	Активна участь на занятті	0,5
				13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою, визначення теоретичних основ бюджетування	Перевірка домашніх завдань	1
	Здатність здійснювати казначейський контроль та рахівництво	3, 4	Ауд.	4	Лекція	Тема 2. Основи функціонування системи ДКСУ	Усне опитування на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Основні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність ДКСУ	Активна участь на занятті	1
				13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою, підготовка доповідей	Перевірка домашніх завдань	1
	Здатність організувати виконання відповідного бюджету за доходами	5, 6	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему Державної Казначейської служби України	Усне опитування на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	1. Організація виконання відповідного бюджету за доходами. Сутність системи касового виконання державного бюджету за доходами	Активна участь на занятті	0,5

1		2	3	4		5	6	
Здатність контролювати виконання кошторисів бюджетних установ	Здатність організувати виконання відповідного бюджету за видатками	7, 8	СРС	14	Підготовка до занять	Есе	Письмова робота	10
						Поточна контрольна робота	Поточна контрольна робота	14
						Із "Історична довідка становлення казначейської справи"	Із	11
	Здатність розуміти економічну сутність та структуру Державного боргу	9, 10	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Організація роботи органів Державної казначейської служби України по виконанню Державного бюджету за видатками	Усне опитування на лекції	0,5
							СРС	14
			Ауд.	2	Практичне заняття	Засвоєння теоретичного матеріалу.		
						СРС	14	Підготовка до занять
	Знати особливості проведення бухгалтерського обліку щодо виконання Державного бюджету	11, 12	Ауд.	2	Лекція			
						СРС	14	Підготовка до занять
			Ауд.	2	Практичне заняття			
						СРС	14	Підготовка до занять
	Ауд.	2	Практичне заняття	Підготовка до наступного практичного заняття	Перевірка домашніх завдань			
СРС				14	Підготовка до занять	Тема 5. Обслуговування державного боргу	Усне опитування на лекції	0,5
	Ауд.	2	Практичне заняття			1. Уміти організувати облік державного боргу та його казначейське обслуговування. Здійснювати облік, обслуговування та погашення зовнішнього та внутрішнього боргів держави відповідно до чинного законодавства	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
СРС				14	Підготовка до занять	Засвоєння теоретичного матеріалу за темою.	Перевірка домашніх завдань	1
	Ауд.	2	Практичне заняття			Підготовка до наступного практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	1

Закінчення табл. 10.1

34

1		2		3	4		5	6
Здатність аналізувати виконання бюджетів банку	13, 14	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність Державної Казначейської служби України	Усне опитування на лекції	0,5	
			4	Практичне заняття	Формування структури та складу 8-го розділу плану рахунків обліку діяльності банку "Управлінський облік"	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
					Поточна контрольна робота	Поточна контрольна робота	14	
					Із "Особливості фінансування розпорядників бюджетних коштів через територіальні органи Державного казначейства"	ІЗ	11	
	СРС	14	Підготовка до занять	Засвоєння теоретичного матеріалу за темою. Підготовка до наступного практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	1		
	Здатність обирати та використовувати автоматизовану систему бюджетування	15, 16	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність Державної Казначейської служби України	Усне опитування на лекції	0,5
Колоквіум за змістовними модулями 1 і 2				Колоквіум	10			
4			Практичне заняття	Аналіз автоматизованих систем бюджетування та складання їх порівняльної характеристики.	Активна участь у виконанні практичних завдань	2		
СРС			14	Підготовка до занять	Засвоєння теоретичного матеріалу за темою. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	1	
Усього годин			150	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100	
з них								
аудиторні			40	30 %		<i>поточний контроль</i>	60	
самостійна робота			110	70 %		<i>підсумковий контроль</i>	40	

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		лекції	Практичні та семінарські заняття	Домашні завдання	Есе	Поточні КР	ІЗ	КОЛОКВІУМ	Усього
Змістовий модуль 1. Основні етапи створення та розвитку системи Державної казначейської служби України	Тема 1	1 тиждень	1	–	1	–	–	–	2
		2 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	0,5
	Тема 2	3 тиждень	0,5	–	1	–	–	–	1,5
		4 тиждень	–	1	–	–	–	–	1
	Тема 3	5 тиждень	0,5	–	1	–	–	11	12,5
		6 тиждень	–	0,5	–	10	14	–	24,5
	Тема 4	7 тиждень	0,5	–	1	–	–	–	1,5
		8 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	0,5
	Тема 5	9 тиждень	0,5	–	1	–	–	11	12,5
		10 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	0,5
	Тема 5	11 тиждень	0,5	–	1	–	–	–	1,5
		12 тиждень	–	0,5	–	–	–	–	0,5
	Тема 6.	13 тиждень	0,5	–	1	–	14	11	26,5
		14 тиждень	–	1	–	–	–	–	1
	Тема 6	15 тиждень	0,5	–	1	–	–	–	1,5
		16 тиждень	–	2	–	–	–	–	10
Усього		4,5	6,5	8	10	28	33	10	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.3).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література**11.1. Основна**

1. Бухгалтерський облік та складання фінансової звітності в бюджетних установах України. – Київ : Освіта, 2007. – 279 с.

2. Галушка Є. О. Казначейська справа : навч.-метод. посіб. / Є. О. Галушка, Й. С. Хижняк ; Чернівецький фінансово-юридичний ін-т. – Чернівці : Рута, 2005. – 144 с.

3. Державні фінанси [Електронний ресурс]: інтегрований навчально-атестаційний комплекс. – Київ : "АВТ лтд.", 2006. – Додаток до книги В350421/3.. – Т. 3 : Історія казначейства ; Казначейства зарубіжних країн ; Казначейська система виконання бюджету. – Київ : "АВТ лтд." – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

4. Єремейчук Р. А. Казначейські операції : конспект лекцій / Р. А. Єремейчук, О. М. Колодізев. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2001. – 92 с.

5. Казначейська система виконання бюджету : підручник / С. О. Булгакова, Л. В. Єрмошенко, Н. І. Сушко та ін. ; Київський національний торговельно-економічний ун-т ; під ред. С. О. Булгакова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : КНТЕУ, 2005. – 418 с.

6. Казначейська система виконання бюджету: Опорний конспект / Київський національний торговельно-економічний ун-т ; уклад. С. О. Булгакова, Л. В. Єрмошенко. – Київ : КНТЕУ, 2004. – 151 с.

7. Казначейська справа : підручник / Є. О. Галушка, О. В. Охрімівський, Й. С. Хижняк, Д. П. Ротар. – Чернівці : Книги – XXI, 2008. – 464 с.

8. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. Є.Клець ; Донбаська держ. машинобудівна академія. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 639 с.

9. Козюк В. В. Державний борг в умовах ринкової трансформації економіки України / В. В. Козюк ; Тернопільський держ. технічний ун-т ім. Івана Пулюя. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 238 с.

10. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України : навч. посіб. / Ю. В. Пасічник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2008. – 670 с.

11. Про Державне Казначейство України : Указ Президента України від 27 квітня 1995 року № 335/95 // Фінанси України. – 1996. – № 7. – С. 117–118.

12. Юрій С. І. Казначейська система : підручник для студ. вищ. навч. закл. / С. І. Юрій, В. І. Стоян, О. С. Даневич. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 818 с.

11.2. Додаткова

13. Аудит фінансової та господарської діяльності бюджетних установ: проблеми та шляхи запровадження : наук.-практ. конф. / автори І. Б. Стефанюк, Н. І. Рубан, О. О. Байбекова та ін. ; Міністерство фінансів України; Головне контрольно-ревізійне управління України; Державне казначейство України ; Науково-дослідний фінансовий ін-т при Міністерстві фінансів України. – Київ : Піраміда, 2005. – 143 с.

14. Булгакова С. О. Казначейство зарубіжних країн : навч. посіб. / С. О. Булгакова ; Київський національний торговельно-економічний ун-т. – Київ, 2000. – 82 с.

15. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик. – Київ : НІОС, 2001. – 416 с.

16. Вахненко Т. П. Державний борг України та його економічні наслідки / НАН України; Інститут економічного прогнозування. – Київ : Альтерпрес, 2000. – 152 с.

17. Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання / І. Б. Заверуха ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006. – 309 с.
18. Иванова Н. Г. Казначейская система исполнения бюджетов / Н. Г. Иванова, Т. Д. Маковник. – Санкт-Петербург : Питер, 2001. – 208 с.
19. Казначейское обслуживание бюджетных организаций: Информационные материалы / В. А. Чевычелов ; Поволжский межрегиональный учебный центр. – Саратов : Издательство Поволжского межрегионального учебного центра, 2000. – 115 с.
20. Казначейство Франції : конспект лекцій / С. О. Булгакова ; Київський держ. торговельно-економічний ун-т. – Київ , 1998. – 24 с.
21. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент: термінолог. словник для студ. екон. спец. / Л. Є. Клець ; Донбаська держ. машинобудівна академія. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 236 с.
22. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні / Ю. В. Пасічник ; НАН України; Інститут економіки промисловості. – Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2005. – 642 с.
23. Практикум з курсу "Бухгалтерський облік в бюджетних установах" для студентів спеціалізацій 7.05010601 "Облік і аудит в підприємстві", 7.05010603 "Ревізія і контроль", 7.05010401 "Державні фінанси", 7.05010402 "Податки і оподаткування", 7.05010403 "Казначейська справа" усіх форм навчання / Т. В. Канєва ; Київський національний торговельно-економічний ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 18 с.
24. Практикум з курсу "Казначейська система виконання бюджету" для студентів спеціальності "Фінанси" усіх форм навчання / Київський національний торговельно-економічний ун-т / уклад. С. О.Булгакова, Н. Г. Савченко. – Київ : КНТЕУ, 2003. – 37 с.
25. Управління державним боргом: Тести для самост. вивчення курсу та самоконтролю для студ. спец. "Фінанси", спеціалізацій "Державні фінанси", "Казначейська справа" всіх форм навч. / Г. В. Кучер ; Київський національний торговельно-економічний ун-т. – Київ : Видавничий центр КНТЕУ, 2003. – 36 с.
26. Фисенко А. И. Казначейское исполнение государственного бюджета Российской Федерации: Сборник вопросов, задач и упражнений / А. И. Фисенко, Е. А. Кульшова ; Дальневосточный гос. ун- т; Институт менеджмента и бизнеса. – Владивосток : Издательство Дальневосточного ун-та, 1999. – 135 с.

11.3. Інформаційні ресурси

27. Інструкція про відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій по виконанню бюджетів в системі Державного казначейства, затверджена Наказом Державного казначейства України від 28.11.2000 р. № 119 зі змінами і доповненнями згідно з Наказами Державного казначейства № 37 від 01.02.2008 № 546 від 23.12.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

28. Положення про єдиний казначейський рахунок, затверджене наказом Державного казначейства України від 26.06.2002 р. № 122 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

29. Порядок відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню державного бюджету, затверджений наказом Міністерства фінансів України і Державного казначейства України 11.08.2008 р. № 327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

30. Правила складання звітності про виконання місцевих бюджетів, затверджені наказом Державного казначейства України від 08.10.2004 р. № 173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

31. Про структуру бюджетної класифікації України : Постанова Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=327%2F96-%E2%F0>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Казначейські операції" за Національною рамкою кваліфікацій України

40

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Роль і місце бюджетів в системі фінансів					
Аналізувати грошові потоки в межах бюджету відповідного рівня	Підвищення ролі фінансів у сучасних умовах. Бюджет як економічна категорія. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи України. Економічна сутність доходів та видатків бюджету	Знати бюджетну систему України, її структуру	Організувати та здійснювати операції з коштами державного бюджету	Брати участь в розробці механізму реалізації та вдосконалення контролю за повнотою та своєчасністю поповнення доходної частини Державного бюджету	Визначати порядок відкриття, користування та закриття в установах банків кореспондентських рахунків в національній та іноземній валютах
Тема 2. Основи функціонування системи Державної Казначейської служби України					
Здійснювати казначейський контроль та рахівництво	Необхідність удосконалення системи забезпечення виконання державного бюджету. Основні показники ефективності використання бюджетних коштів. Особливості та переваги казначейської системи виконання бюджету	Знати основні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність Державного казначейства України	Вміти ефективно використовувати в державному фінансовому менеджменті сучасні інформаційні технології	Розробляти шляхи забезпечення виконання завдань системи державного казначейства України	Оцінювати діяльність розпорядників бюджетних коштів

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Касове виконання Державного бюджету за доходами через систему Державної Казначейської служби України					
Організувати виконання відповідного бюджету за доходами	Сутність системи касового виконання державного бюджету за доходами. Порядок касового виконання Державного бюджету України	Знати автоматизацію роботи ДКСУ	Формувати призначення та обґрунтовано доводити доцільність здійснення органами Державного казначейства касового виконання бюджету	Організувати та здійснювати операції з коштами державного бюджету	Розробляти етапи бюджетного процесу
Тема 4. Організація роботи органів Державної Казначейської служби України по виконанню Державного бюджету за видатками					
Організувати виконання відповідного бюджету за видатками	Сутність касового виконання Державного бюджету за видатками. Розпорядники бюджетних коштів. Розподіл бюджетних коштів	Знати зміст діяльності Державного казначейства України	Аналізувати видатки Державного бюджету України поточного року	За дотримання основних показників виконання видаткової частини Державного бюджету на поточний рік	Особливості фінансування розпорядників бюджетних коштів через територіальні органи Державного казначейства
Тема 5. Обслуговування Державного боргу					
Організувати облік державного боргу та його казначейське обслуговування	Економічна сутність Державного боргу. Основні структурні елементи Державного боргу. Функції управління обслуговування Державного боргу ГУДКСУ	Знати економічну сутність та структуру Державного боргу	Здійснювати облік, обслуговування та погашення зовнішнього та внутрішнього боргів держави відповідного до чинного законодавства	Розробляти критерії оцінки критичного рівня державного боргу щодо можливостей країни з його обслуговування	Брати участь в обговоренні проблем ефективного використання кредитів
Тема 6. Бухгалтерський облік та звітність Державної Казначейської служби України					
Контролювати виконання кошторисів бюджетних установ	Необхідність ведення бухгалтерського обліку руху коштів Державного бюджету. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів. Порядок складання установами та організаціями, що отримують бюджетні кошти місячної, квартальної та річної звітності	Знати особливості проведення бухгалтерського обліку щодо виконання Державного бюджету	Аналізувати організацію та здійснення внутрішньо-системного контролю та аудиту	Брати участь в обговоренні видів символів банківської звітності	Розробляти структуру кодування програмної класифікації

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських (практичних) занять.....	12
5.1. Приклад типових практичних завдань	14
6. Самостійна робота.....	15
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	18
7. Індивідуально-консультативна робота	20
8. Методи навчання	20
9. Методи контролю	24
10. Розподіл балів, які отримують студенти	31
11. Рекомендована література.....	36
11.1. Основна	36
11.2. Додаткова	37
11.3. Інформаційні ресурси	39
Додатки.....	40

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"КАЗНАЧЕЙСЬКІ ОПЕРАЦІЇ"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Ус Юлія Володимирівна**

Відповідальний за видання *О. М. Колодізев*

Редактор *О. Г. Лященко*

Коректор *О. Г. Лященко*

План 2016 р. Поз. № 40 ЕВ. Обсяг 43 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*